

Starożytne dzieje ziem dzisiejszej Polski

16 lutego 2024

W ostatnim okresie do dyscyplin nauki pozwalających poznać co się działo przed kilku tysiącami lat, dołączyła genetyka. Rzuca ona nowe światło na dzieje człowieka.

Jednak poznając te dzieje przez pryzmat genetyki, należy zawsze brać pod uwagę fakt, iż dziś naukowcy bazują na kilku, kilkunastu próbkach kopalnego DNA pochodzących z danej kultury, a kultury te nie raz obejmują około 1000 lat historii człowieka. Historię człowieka współczesnego na ziemiach Polski wyznacza ostatnie zlodowacenie i interglacja, w jakim obecnie żyjemy. Ostatnie zlodowacenie ustępuje około 11,5 tysiąca lat temu. Również historię człowieka na naszych ziemiach nie można traktować jako oddzielne rozdziały. Nawet jeśli pod wpływem jakiegoś czynnika ludy decydował się opuścić dotychczasowe siedziby, część z ludzi pozostawała. Również nadchodzące nowe ludy nie usuwały autochtonów, a raczej mieszały się z dotychczasowymi mieszkańcami, nieraz narzucając im kulturę materialną, zwyczaje i język. Tym można tłumaczyć fakt, że dzisiejsi Polacy są zadziwiająco podobni do ludności kultury ceramiki sznurowej datowanej na 3000 lat p.n.e. i późniejszych. Wśród ludzi spotykanych dziś na ulicy spotkamy potomków tamtych najwcześniejszych imigrantów na nasze ziemie.

Informacje podawane w tym artykule zaczerpnięte zostały z raportu powstałego podczas realizacji wspólnego projektu Living DNA i Eupedii „Jedna Rodzina Jeden Świat”

Stopniowo w miarę ustępowania lodu i mas wody, jaka po nim powstała na ziemie dzisiejszej Polski wkracza człowiek. Pierwszymi kulturami pojawiającymi się na tych ziemie były

kultury łowiecko-zbierackie. Rolnictwo na naszych ziemiach pojawiło się około 5000 lat p.n.e. Ślady orki znajdujemy choćby pod Kopcami Kujawskimi, będącymi grobowcami epoki określanej jako megalitycznej.

Epoka brązu

Przed pojawieniem się stepowej ludności Indoeuropejczyków na naszych ziemiach rozwijała się kultura amfor kulistych, której populacja składała się z neolitycznych rolników i rdzennych mezolitycznych łowców zbieraczy. Zbadani członkowie tej kultury, których groby odnaleziono na cmentarzysku na Kujawach byli nosicielami haplogrupy Y-DNA I2a2.

Przejście z epoki Neolitu do epoki miedzi, brązu (3500-2000 lat p.n.e.) wiąże się z pojawieniem się na naszych ziemiach stepowej ludności indoeuropejskiej przynoszącej na nasze ziemie różne linie haplogrup Y-DNA R1. Ludność ta przywędrowała ze stepów Azji i zmieszała się z wcześniej żyjącą tu ludnością neolitycznych rolników.

W późnej epoce brązu na naszych ziemiach występuje kultura zwana łużycką, której najsłynniejszym zabytkiem jest ufortyfikowana osada zamieszkiwana przez ok. 1200 osób w Biskupinie koło Żnina (lata 742-722 p.n.e.).

Epoka żelaza

Około 400 r. p.n.e. na naszych ziemiach pojawia się epoka żelaza. Związana jest ona z ludnością celtycką, która przybyła na nasze ziemie z terenów Czech i Moraw. Zasiadłali oni ziemie dzisiejszego Śląska, Małopolski i Podkarpacia. Wczesna epoka żelaza pozostawiła na naszych ziemiach liczne dymarki, pozostałości, po których znajdujemy najliczniej w Górach Świętokrzyskich oraz na Mazowszu w okolicach Pruszkowa. Ludy celtyckie na naszych ziemiach zostały już odnotowane w starożytnych dokumentach jako Lugowie, Anartowie, Kotynowie.

W czasie trwania epoki żelaza na ziemiach dzisiejszej Polski zaczęła pojawiać się skandynawska ludność nordycka silniej zapisująca się w starożytnej historii pod nazwami takimi jak Goci, Gepidowie, Wandalowie. Ludy te są nosicielami takich haplogrup Y-DNA jak I1, I2. Północno wschodnie ziemie dzisiejszej Polski zamieszkiwały ludy bałtyjskie, protoplaści plemion pruskich, jaćwieskich, kojarzeni z haplogrupami R1a-Z92 czy R1a-M556

W czasach rzymskich tereny południowo-wschodniej Polski zamieszkiwały ludy dackie, przybyłe z terenów lewobrzeżnego Dunaju.

W okres wędrówek ludów ziemie nasze uległy znacznemu wyludnieniu, lecz błędną jest teoria, że pozostały one całkowicie bezludne. Przybycie Słowian nie spowodowało wymiany ludności a nałożenie się ich na wcześniejszych mieszkańców, którzy pozostali na tych ziemiach. Stąd dla tego okresu charakterystyczne były nie tylko haplogrupy R1a, ale również J2a1 (greko-anatolijska), I1a2 (nordycka), R1b (celtycka). Tak powstała ludność posługiwała się językami grupy lechickiej języków zachodniosłowiańskich.

Wiek VIII-IX charakteryzuje się na naszych ziemiach powstawaniem niewielkich grodów plemiennych. Pojawienie się Piastów charakteryzuje się pojawieniem się nowego typu grodów, oraz niszczeniem i opuszczaniem wcześniejszych grodów plemiennych. Jednak część grodów plemiennych użytkowanych było w okresie piastowskim. Tłumaczone jest to tym, że mieszkańcy tych grodów poddawali się władzy Piastów, stąd nie były niszczone ani wysiedlane.

Autorstwo: Zawisza Niebieski

Źródło: WolneMedia.net